

Ubemidlede – betaling for gravsted

Dato: 20. oktober 2014

Dokument nr. 117437/14

Sagsbehandler
Marjun Egholm

I anledning af nogle konkrete henvendelser om begravelse af ubemidlede har Kirkeministeriet udarbejdet dette notat.

1. Anmodning om begravelse eller ligbrænding

Lig skal enten begraves eller brændes, jf. § 1 i lov om begravelse og ligbrænding. Af lovens § 5 fremgår det, at anmodning om foretagelse af begravelse eller ligbrænding skal fremsættes over for begravelsesmyndigheden. Af bestemmelsen fremgår endvidere, at hvis ikke afdødes nærmeste, den eller de personer eller den institution, der hidtil har draget omsorg for afdøde, eller andre fremsætter anmodning om foretagelse af begravelse eller ligbrænding, skal sådan anmodning fremsættes af kommunen.

2. Begravelse på folkekirkens kirkegårde

Sognets beboere har ret til at blive begravet på kirkegården i det sogn, hvor de bor, jf. § 14, stk. 1 i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde. Udensogsboende, som har en særlig tilknytning til sognet, ligestilles med indensogsboende. Andre udensogsboende har ligeledes adgang til at blive begravet på kirkegården, hvis pladsforholdene er til det.

Adgangen til at blive begravet på folkekirkens kirkegårde gælder, uanset om afdøde var medlem af folkekirken eller ej.

3. Erhvervelse af gravsted

I § 15 i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde er det bestemt, hvad retten til udlæg af et gravsted omfatter:

”Retten til udlægning af et gravsted i medfør af § 14, stk. 1 og stk. 2, omfatter erhvervelse af brugsret for en fredningsperiode til et gravsted med en gravplads, hvis der er efterlevende ægtefælle dog med to gravpladser. Dette gælder også i tilfælde, hvor der uden vederlag udlægges gravsted for en ubemidlet, jf. § 16.”

4. Særlige bestemmelser om ubemidlede

Af § 16 i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde fremgår følgende:

”Der skal altid være adgang for ubemidlede til at få et gravsted udlagt uden vederlag. Sådanne gravsteder må ikke henlægges til en særlig afdeling på kirkegården.”

Den kirkelige lovgivning tager ikke stilling til, hvornår en afdød person må anses for at være ubemidlet.

I betænkning nr. 688/1973 vedrørende revision af begravelsesloven og ligbrændingsloven, p.17, note 11 fremgår: " I kirkeministeriets skrivelser af 4. august 1936 og 3. maj 1954 er det udtalt, at afgørelsen af om en afdød person må anses for ubemidlet, beror på et skøn over samtlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde, men at der, **når de kommunale myndigheder har skønnet, at den pågældende var ubemidlet, og begravelsen derfor sker med tilskud fra kommunen**¹, jfr. nedenfor, efter ministeriets formening ikke fra kirkegårdsbestyrelsens side vil kunne rejses indsigelse mod at stille frijord til rådighed." Endvidere fremgår følgende af noten: "Der påhviler ikke kirken pligt til uden vederlag at foretage plantning på gravstederne og ej heller anden vedligeholdelse af gravstederne, end at holde dem ryddeliggjort for ukrudt og udlagt med grus eller græs."

5. Vedligeholdelse

Gravsteder skal vedligeholdes. Den der har brugsretten til et gravsted, må sørge for, at det vedligeholdes. Som udgangspunkt kan indehaveren af brugsretten vælge selv at vedligeholde gravstedet eller indgå en aftale med kirkegården om, at denne mod betaling vedligeholder gravstedet.

På kirkegårdene er der forskellige afdelinger herunder fx gravsteder i plæne eller gravsted i fælles urnegrav, hvor erhvervelsen af gravstedet knyttes sammen med en obligatorisk vedligeholdelsesaftale.

6. Misligholdelse af gravstedsaftalen

I de tilfælde, hvor et gravsted ikke bliver vedligeholdt, har kirkegården mulighed for at rydde gravstedet og udlægge det med græs eller grus, jf. § 17 i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde:

"Et gravsted kan ikke nedlægges, forinden fredningstiden efter den seneste begravelse i gravstedet er udløbet.

Stk. 2. Hvis den, der har brugsret til et gravsted, ikke sørger for, at det holdes i sømmelig stand, kan det ryddes og besås med græs eller gruslægges i resten af den periode, for hvilken brugsretten er erhvervet (brugsperioden), jf. dog § 18. Gravminder skal dog opbevares indtil brugsperiodens udløb."

7. Takster

Kirkegårdenes takster følger de almindelige principper for beregning af gebyrer til offentlige myndigheder, jf. nærmere statens regler for beregning af gebyrer – www.oeav.dk. Taksterne må ikke overstige de faktiske omkostninger, der er forbundet med levering af den pågældende ydelse. For nogle år siden var kirkegårdenes takster nogle steder meget lave, idet man ikke havde sikret, at

¹ Kirkeministeriets fremhævning

de fastsatte takster sikrede dækning af alle kirkegårdens omkostninger. Herved blev omkostningerne delvist betalt over kirkeskatten.

Side 3

Dokument nr. 117437/14

For de kirkegårde, der bestyres af folkekirken, har det stedlige provstiudvalg ansvaret for, at der er foretaget en beregning af omkostningerne forbundet med erhvervelse, fornyelse og forlængelse af gravsteder, gravning samt renholdelse og vedligeholdelse af gravsteder på kirkegården.

Taksterne skal dække de faktiske omkostninger forbundet med følgende ydelser:

- 1) Erhvervelse og fornyelse af gravsteder
- 2) Gravning og tilkastning af grave
- 3) Renholdelse af gravsteder
- 4) Vedligeholdelse af gravsteder

Provstiudvalget har ansvaret for at sikre ensartede takster i ligningsområdet, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Provstiudvalget kan efter forhandling med menighedsrådet tage initiativ til at ændre tidligere godkendte vedtægters takstbestemmelser.

For medlemmer af folkekirken kan taksterne vedrørende 1) Erhvervelse og fornyelse af gravsteder, 2) Gravning og tilkastning af grave sættes lavere for medlemmer af folkekirken.

For 3) Renholdelse af gravsteder og 4) Vedligeholdelse af gravsteder betaler medlemmer af folkekirken det samme som ikke-medlemmer af folkekirken. Det vil sige, at taksterne skal dække de fulde omkostninger for disse ydelser.

Ved de folkekirkeligt bestyrede kirkegårde kan der til medlemmer af folkekirken ydes tilskud til erhvervelse af gravsted samt til nedgravning af kister eller urnenedsættelse med den virkning, at afdødes bo ikke skal betale de fulde omkostninger, mens et ikke-medlem skal betale taksten svarende til de fulde omkostninger.

Medlemmer af folkekirkens valgmenigheder anses i relation til takster som værende ikke-medlemmer, idet medlemmer af valgmenigheder er fritaget for at betale kirkeskat.

Af bestemmelsen i § 4 i Kirkeministeriets cirkulære nr. 9078 af 12. februar 2013 om betaling for gravstedserhvervelse, pleje og vedligehold og fornyelse fremgår det, at regninger for andre ydelser såsom gravkastning, urnenedsættelse, anlæg eller omlægning af gravsted, pyntning af kirke, der ikke indgår i ét- eller flerårig vedligeholdelsesaftale m.v., udsendes senest en måned efter arbejdets udførelse. Disse regninger sendes af kirkegården til den, der har bestilt ydelserne fx indehaveren af brugsretten til gravstedet eller den bedemand, som ordner begravelsen for kommunen eller de pårørende. Kirkeministeriet har ikke fastsat nærmere regler herom.

Regninger for eventuel flerårig ren- og vedligeholdelse faktureres som udgangspunkt via GIAS – centeret.

Nogle større kirkegårde anvender ikke GIAS, men sender en faktura vedrørende både erhvervelse af gravsted, som i givet fald kan udgøre kr. 0, og øvrige ydelser samt for flerårig vedligeholdelsesaftale.

7.1. Kommunalt bestyrede kirkegårde

For de kirkegårde, der bestyres af kommunalbestyrelsen, bestemmer kommunalbestyrelsen hvilken takstregulering, der skal anvendes ved fastsættelsen af takster på kommunens kirkegårde.

8. Krematorietakster

For folkekirkeligt bestyrede krematorier gælder, at taksterne er underlagt den offentlige rets principper for beregning af gebyrer, jf. overfor om kirkegårds-takster.

Det er provstiuvalget, som fastsætter taksterne for et krematorium i provstiet. Der må ydes tilskud til krematorievirksomhed ved at sætte taksterne for folkekirkemedlemmer lavere end de beregnede omkostningsdækkende takster for disse medlemmer.

For ikke-medlemmer af folkekirken og valgmenighedsmedlemmer gælder, at taksterne skal dække samtlige omkostninger, idet ikke-medlemmer og valgmenighedsmedlemmer ikke betaler kirkeskat.

8.1 Kommunalt bestyrede krematorier

For de krematorier, der bestyres af kommunalbestyrelsen, bestemmer kommunalbestyrelsen hvilken takstregulering, der skal anvendes ved fastsættelsen af takster på kommunens krematorium.

9. Sammenfatning

Ubemidlede kan få et gravsted stillet til rådighed uden vederlag. Det indebærer, at kirkegården ikke kan kræve betaling for erhvervelsen af gravstedet, jf. pkt. 3 og 4.

Adgangen til at få et gravsted stillet vederlagsfrit til rådighed omfatter alene udlægningen af gravstedet.

Andre ydelser i tilknytning til begravelsen som gravning og tilkastning er ikke omfattet af bestemmelsen. Det beror på den enkelte kirkegårds takstfastsættelse, om der ydes tilskud til gravning og tilkastning, for så vidt angår medlemmer af folkekirken.

Kremering er heller ikke omfattet af bestemmelsen om ubemidlede adgang til at få et gravsted udlagt uden vederlag. For så vidt angår taksterne for folkekirkeligt bestyrede krematorier, kan det være besluttet, at der ydes tilskud til medlemmer af folkekirken, jf. pkt. 8.

Renholdelse og vedligeholdelse af gravsted skal der altid betales for, og der kan ikke ydes tilskud til medlemmer af folkekirken, jf. pkt. 7.

Afgørelsen af hvorvidt afdøde er ubemidlet, tilkommer de sociale myndigheder, det vil sige kommunen, jf. pkt. 4.

I de tilfælde hvor kommunen afgør, at der er tale om en ubemidlet, og hvor kommunen skal afholde begravelsesomkostningerne, er det Kirkeministeriets opfattelse, at kirkegården er forpligtet til at udlægge et gravsted vederlagsfrit.

Betaling for andre ydelser som gravning, tilkastning, renholdelse og vedligeholdelse af gravsted m.v. må afholdes af kommunen i overensstemmelse med de for kirkegården og krematoriet fastsatte takster herfor.